

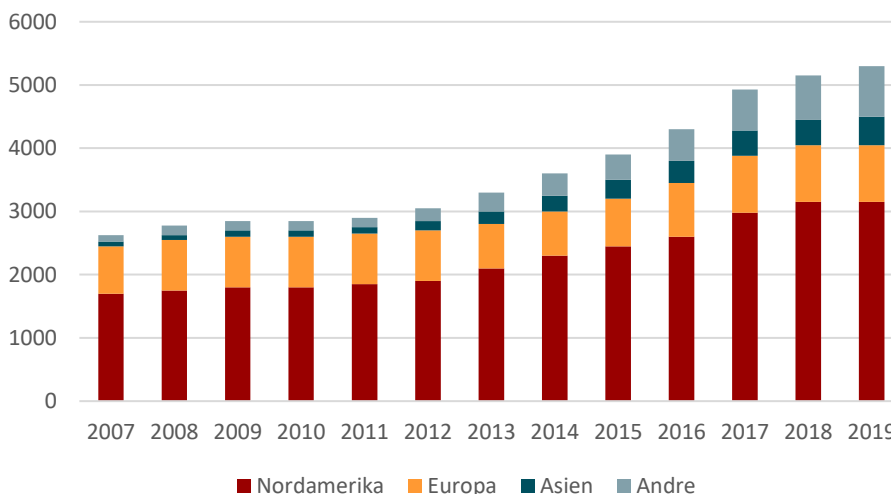
Temaundersøgelse af pengeinstitutters udlån til erhvervskunder med høj gearing

Baggrund og sammenfatning

Internationale undersøgelser viser, at udlån i forbindelse med virksomhedskøb med høj gearing og udlån til almindelige virksomheder med høj gearing har fået et stort omfang. I Europa har udviklingen dog været mere stabil, se figur 1.

Høj gearing betyder, at virksomhedens rentebærende gæld i forhold til EBITDA er større end 4, hvor EBITDA er virksomhedens nettoindtjening før renteudgifter, skatter, nedskrivninger og afskrivninger.

Figur 1: Bankers udlån til virksomheder med høj gearing i mia. USD

Kilde: IMF, Global Financial Stability Report, April 2020.

Finanstilsynet har bedt en række større danske pengeinstitutter indberette højt gearede erhvervsudlån opdelt på:

- finansiering af virksomhedskøb
- andre udlån, hvor gearingen ved seneste registrering oversteg 4 gange virksomhedens EBITDA.

Udlån under 40 mio. kr. på koncernniveau er ikke medtaget. Ligeledes er en række udlån undtaget for rapportering, jf. bilag 1. Finanstilsynet har bedt om udlån pr. 30. september 2019 og pr. 31. december 2019, jf. bilag 2.

Undersøgelsen belyser, om den internationale udvikling i lån med høj gearing også gør sig gældende i Danmark. Formålet er bl.a. at vurdere risikoen ved danske pengeinstitutters udlån til erhvervskunder med høj gearing.

Udlån til erhvervskunder med en høj gearing medfører alt andet lige en forhøjet kreditrisiko, og særligt i nedgangstider kan en høj gearing betyde, at kundens evne til at servicere sine lån påvirkes meget negativt på kort tid. I lyset af COVID-19-krisen vil Finanstilsynet i forbindelse med sine inspektioner i kreditinstitutter i 2020 og 2021 have fokus på, hvordan krisen slår igennem på institutternes kreditrisici med særlig fokus på højt gearede engagementer.

Undersøgelsen viser, at de undersøgte institutter har betydelige udlån til virksomheder med høj gearing. Disse udlån udgør mellem 5 og 10 pct. af institutternes balance, hvilket udgør en ikke ubetydelig andel af institutternes samlede kreditrisiko.

Samtidig viser undersøgelsen, at mange lån er etableret uden lånebetingelser, eller med meget lempelige lånebetingelser (såkaldte covenant-lite), og dermed med mere lempelige lånebetingelser end bankerne normalt anvender (full covenant). Finanstilsynet finder det bekymrende, hvis denne tendens skyldes en usund konkurrence om kunderne, som indebærer, at lånebetingelserne generelt er lempet for udlån med høj gearing.

Undersøgelsen viser også, at den gennemsnitlige gearing på højt gearede udlån er knap 6 gange EBITDA, hvilket er på niveau med det, der ses i andre EU-lande.

Beregninger på de indberettede data viser, at et fald i virksomhedernes indtjening med 10 pct. vil medføre en stigning i den gennemsnitlige gearing fra 6 til ca. 7 gange EBITDA.

Resultater

Undersøgelsen viser, at de undersøgte institutter har betydelige udlån til virksomheder med høj gearing. Disse udlån udgør mellem 5 og 10 pct. af institutternes balance.

Undersøgelsen viser også, at højt gearede udlån steg med 12 mia. kr. fra tredje til fjerde kvartal 2019, jf. tabel 1. Udlån til virksomhedskøb er øget med ca. 3 mia. kr., mens "andre udlån" er øget med 9 mia. kr. Udlån med høj gearing til virksomhedskøb udgjorde omkring en tredjedel af de samlede udlån med høj gearing ved udgangen af 2019.

Udnyttelsesgraden, dvs. hvor meget de optagne lån udgjorde i forhold til de bevilgede lån, lå mellem 60 pct. og 70 pct. Dette gjaldt både lån til virksomhedskøb og "andre udlån".

Tabel 1: Højt gearede lån i udvalgte danske pengeinstitutter, mia. kr.

	Udnyttede lån	Uudnyttede bevillinger	I alt
Pr. 30.09.2019			
Lån til virksomhedskøb	40,9	24,5	65,4
Andre udlån	91,6	37,8	129,4
I alt	132,5	62,3	194,8
Pr. 31.12.2019			
Lån til virksomhedskøb	46,2	22,3	68,5
Andre udlån	91,3	47,0	138,3
I alt	137,5	69,3	206,8

Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet fra udvalgte pengeinstitutter.

Udlån med høj gearing fordelt på stadier

Kreditinstitutternes udlån inddeles i stadier (1, 2 og 3) i henhold til de danske regnskabsregler og IFRS 9. Lidt forenklet udtrykt består stadie 1 af de gode udlån, hvor der kun forventes små tab, mens stadie 2 indeholder lån, hvor risikoen for tab er steget betydeligt. Stadie 3 indeholder kreditforringede lån, hvor tab er sandsynligt.

Institutternes højt gearede udlån i stadie 2 og 3 udgjorde pr. 31. december 2019 godt 50 mia. kr., jf. tabel 2. Det svarer til ca. en fjerdedel af de samlede højt gearede lån. Det er vel at mærke før, at effekterne af COVID-19 på økonomien er inddraget.

Tabel 2: Højt gearede udlån i udvalgte danske pengeinstitutter, stadiefordelt, pr. 31.12.2019

Mia. kr.	Udnyttede og uudnyttede kreditter, i alt
Stadie 1, i alt	156,5
Lån til virksomhedskøb	56,4
Andre udlån	100,1
Stadie 2, i alt	30,4
Lån til virksomhedskøb	8,8
Andre udlån	21,6
Stadie 3, i alt	19,9
Lån til virksomhedskøb	3,3
Andre udlån	16,6
I alt	206,8

Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet fra udvalgte pengeinstitutter.

Udlån med høj gearing fordelt på lånebetingelser

Tabel 3 viser udlån med høj gearing pr. 31. december 2019 fordelt på tre forskellige lånebetingelser (covenant), hvor "full covenant" dækker over de skrappeste lånebetingelser, "covenant lite" mindre skrappe betingelser, og "ingen covenant" er lån uden særlige lånebetingelser.

Tabel 3: Højt gearede udlån i udvalgte danske pengeinstitutter fordelt efter lånebetingelser pr. 31.12.2019

Mia.kr.	Udnyttede og uudnyttede kreditter, i alt
Full covenant	102,3
Lån til virksomhedskøb	45,9
Andre udlån	56,4
Covenant lite	29,3
Lån til virksomhedskøb	14,3
Andre udlån	15,0
Ingen covenant	75,2
Lån til virksomhedskøb	8,4
Andre udlån	66,8
I alt	206,8

Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet fra udvalgte pengeinstitutter.

Udlån med "full covenant" udgjorde ca. halvdelen af de samlede lån, mens udlån med "covenant lite" udgjorde ca. 15 pct. af de samlede lån. Lån uden særlige lånebetingelser udgjorde de resterende ca. 35 pct. Bemærk, at lån uden særlige lånebetingelser generelt kan opsiges med hurtigere varsel end lån med særlige lånebetingelser. Det er derfor vigtigt, at institutterne er opmærksomme på, hvilke risici manglende covenants påfører dem.

De mindste institutter i undersøgelsen har haft svært ved at indplacere alle deres udlån efter den benyttede internationale klassifikation af lånebetingelser, og der knytter sig derfor en vis usikkerhed til tallene i tabel 3.

Undersøgelsen viser, at udlån med en gearing på 6 eller højere udgjorde hovedparten (80 pct.) af de højt gearede udlån, jf. tabel 4. Dette billede genfindes også i internationale undersøgelser¹.

Tabel 4: Højt gearede udlån i udvalgte danske pengeinstitutter fordelt på gearing pr. 31.12.2019

Mia. kr.	Udnyttede og uudnyttede kreditter, i alt
Gearing mellem 4 og 5	19,8
Lån til virksomhedskøb	4,7
Andre udlån	15,1
Gearing mellem 5 og 6	20,1
Lån til virksomhedskøb	3,9
Andre udlån	14,2
Gearing over 6	166,9
Lån til virksomhedskøb	55,2
Andre udlån	111,7
I alt	206,8

Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet fra udvalgte pengeinstitutter.

¹ ECB, Leveraged Finance, 18. februar 2020

Institutterne, som er i dialog med Finanstilsynet, har fremført, at COVID-19-krisen forventes at medføre tab af indtjening i visse erhverv. Der er derfor risiko for, at der i løbet af 2020 vil kunne noteres en stigning i gearingsgraderne i forhold til opgørelsen ved udgangen af 2019.

Beregninger på de indberettede data viser, at et fald i virksomhedernes indtjening med 10 pct. vil medføre en stigning i den gennemsnitlige gearing fra 6 til ca. 7 gange EBITDA

Finanstilsynet vil i sine inspektioner fremover have fokus på, hvordan COVID-19-krisen påvirker pengeinstitutternes kreditrisici. Udlån til virksomheder med høj gearing vil være et særligt opmærksomhedspunkt.

Bilag 1: Udlån undtaget for rapportering

Nedenfor er angivet udlån, som er undtaget for rapportering.

- Udlån mod statslige, regionale eller kommunale myndigheder, centralbanker eller offentlige enheder, som usikret ville blive tillagt en risikovægt på 0, jf. CRR's tredje del.
- Udlån, som er garanteret af modparter.
- Udlån mod finansielle virksomheder, som er reguleret og under tilsyn.
- Udlån sikret ved pant i fast ejendom, forudsat at LTV på tidspunktet for lånets etablering ikke oversteg de begrænsninger, som efter reglerne gælder for realkredit (boligejendomme 80 pct. lånegrænse, kontor- og forretningsjendomme hhv. industri og håndværksejendomme 60 pct. lånegrænse).
- Udlån til landbrug, som drives i personligt regi.
- Udlån til forsyningsselskaber og lignende non-profit-virksomheder, hvor likviditeten er sikret gennem en tilslutningspligt fra en større kreds af personer og/eller virksomheder.

Bilag 2: Udlån pr. 30. september 2019

Tabel 1: Højt gearede udlån i udvalgte danske pengeinstitutter, stadietfordelt pr. 30.09.2019

Mia. kr.	Udnyttede lån	Uudnyttede bevillinger	I alt
Stadie 1, i alt	103,2	54,9	158,1
Lån til virksomhedskøb	32,5	23,3	55,8
Andre udlån	70,7	31,6	102,3
Stadie 2, i alt	18,9	5,8	24,7
Lån til virksomhedskøb	5,3	0,9	6,2
Andre udlån	13,6	4,9	18,5
Stadie 3, i alt	10,4	1,6	12,0
Lån til virksomhedskøb	3,1	0,3	3,4
Andre udlån	7,3	1,3	8,6
I alt	132,5	62,3	194,8

Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet fra udvalgte pengeinstitutter.

Tabel 2: Højt gearede udlån i udvalgte danske pengeinstitutter, fordelt på lånebetingelser pr. 30.09.2019

Mia. kr.	Udnyttede og uudnyttede kreditter, i alt
Full covenant	96,4
Lån til virksomhedskøb	43,2
Andre udlån	53,2
Covenant lite	23,6
Lån til virksomhedskøb	3,7
Andre udlån	19,9
Ingen covenant	74,8
Lån til virksomhedskøb	8,1
Andre udlån	66,7
I alt	194,8

Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet fra udvalgte pengeinstitutter.

Tabel 3: Højt gearede udlån i udvalgte danske pengeinstitutter, fordelt på gearingsgrad pr. 30.09.2019

Mia. kr.	Udnyttede og uudnyttede kreditter, i alt
Gearing mellem 4 og 5	34,3
Lån til virksomhedskøb	16,5
Andre udlån	17,8
Gearing mellem 5 og 6	25,5
Lån til virksomhedskøb	10,3
Andre udlån	15,2
Gearing over 6	135,5
Lån til virksomhedskøb	32,9
Andre udlån	102,6
I alt	194,8

Kilde: Indberetninger til Finanstilsynet fra udvalgte pengeinstitutter.